

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΕΝ ΜΕΜΒΡΑΝΑΙΣ ΣΙΓΙΛΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΡΕΘΥΜΝΩ Ι. ΜΟΝΗΣ ΜΥΡΙΟΚΕΦΑΛΟΥ

Σιγιλλιώδες ἐν μεμβρίνη γράμμα τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου Δ' (τὸ β'.) περὶ ἀποσπάσεως τοῦ Μοναστηρίου Μυριοκεφάλων ἀπὸ τῆς Μονῆς Ρουστίκων καὶ ἀνακηρύξεως αὐτοῦ εἰς Σταυροπήγιον.

Διαστάσεις τοῦ ἐγγράφου τὸ μὲν ὕψος μετὰ τῆς οὐράς 0,65, τὸ δὲ πλάτος 0,52μ. Ἡ γενικὴ κατάστασις οὐχὶ καλὴ, μὲ πολλὰς φθορὰς λόγῳ διαβρώσεως τῶν ὕδατων καὶ μάλιστα εἰς τὰς πτυχώσεις διπλώσεως. Τὸ σιγιλλίον εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκεται σήμερον διεσώθη ὑπὸ τοῦ Κ. Δρανδάκη, καθηγητοῦ ἐν τῷ Γυμνασίῳ θηλέων Ρεθυμνης, κατὰ τινα ἐπίσκεψιν τοῦ εἰς τὴν Μονὴν Μυριοκεφάλων. Μετὰ τὰς συνοδικὰς ὑπογραφὰς ἐπιγράφεται διὰ κυανῆς μετάξης ἀποχρωματισμένης βούλλα ἐκ μολύβδου ἔχουσα διάμετρον 0,07. Ἐπὶ τῆς μίας ὄψεως τῆς βούλλας ὑπάρχει ἐπιγραφή: «Ἀνθιμος ἑλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης 1848». Ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης ὄψεως ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου φέρουσα ἐν χερσὶ τὸν Χριστὸν μὲ τὰς μεγαλογραμμάτους συντομογραφίας ΜΗ ΘΥ ΙC ΧC.

Ἀνθιμος ἑλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Οἶδε μὲν πολλαχῶς ἢ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ χεῖρα βοηθείας ὀρέγειν τοῖς χρεῖαν ἔχουσι, καὶ πολυτρόπως ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν προσιτρεχόντων τῇ Πατριαρχικῇ περιοπῇ καὶ μεγαλειότητι, θεραπείαν τε τῶν σφῶν ἐπιδομένων | παθῶν καὶ δεινῶν παντοίων ἀπαλλαγὴν ἐπάγειν. Τοῖς πᾶσι γὰρ τὰ πάντα γίνεσθαι δεῖ τὸν τῆς κοινῆς προσιασίας τοῦ χριστιεπωνύμου πληρώματος εἰληχότα πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἀπάντων κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ὑποτύπωσιν, οὐχ' ἥτιον δὲ | καὶ διὰ τῆς σταυροπηγιακῆς φιλοτιμίας τὰ πολλὰ τῶν ἀπανταχοῦ θείων καὶ ἱερῶν καταγωγίων κρατύνουσα, τὸ ἀνενόχλητον καὶ ἀκίνδυνον καὶ ἀζήμιον αὐτοῖς ἐπιμνηστεύεται, δι' ὧν αὖξεται καὶ καλλύνεται ταῦτα, καὶ θεοῦ ἔλε | οὔντος καὶ βοηθοῦντος εἰς μακρὰν διαμονὴν περισώζεται. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηνέχθη ἤδη τῇ ἡμῶν Μετριότητι προκαθημένη Συνοδικῶς καὶ ἐδηλώθη ἀπὸ τε Ἀρχιερατικοῦ γράμματος τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Κρήτης | ὑπεριτίμου καὶ Ἐξάρχου Εὐρώπης ἀγαπητοῦ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κὺρ Διονυσίου², καὶ ἀπὸ κοινῆς ἀναφορᾶς συνυπογεγραμμένης παρὰ τοῦ Ὁσιωτάτου κὺρ Χ(αιζ)ῆ Ματθαίου³, Ἐγουμενοῦ τοῦ ἐκείσε ἡμετέρου Πα-

τριαρχικοῦ | καὶ Σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου Ρουστίκου ἐπιλεγόμενου, καὶ τῶν ἐν Σφακίοις προκρίτων χριστιανῶν Καπιτατανίων, ὅτι τὸ ἐν τῇ Νήσῳ ταύτῃ Κρήτῃ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ρεθύμνης παρὰ τῷ Μελοποτάμῳ κείμενον ἱερὸν Μονήδριον τιμώμενον | ἐπὶ τῷ ἐνδόξῳ γενεθλίῳ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἐπιλεγόμενον Μυριοκέφαλον, ὅπερ ὁ εἰρημένος χ(αιζ)ῆ Ματθαῖος ἡγουμενεύων τοῦ ῥηθέντος ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ρουστίκου ἀνωκοδόμησε καὶ ἀνήγειρε⁴ μετὰ πολλῶν κόπων καὶ διὰ τῆς συν | δρομῆς τῶν εἰρημένων ἐν Σφακίοις χριστιανῶν Καπιτατανίων, αὐτὸ φασμέν, τὸ ἱερὸν Μοναστήριον διατελοῦν καὶ ὑποκείμενον εἰς δεῦρο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ῥηθείσης ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ρουστίκου⁵, καὶ ὑπὸ τῶν ἀποστειλλομένων ἐξ αὐτοῦ πατέ | ρων διοικούμενον, οὐ μόνον οὐδεμιᾶς ἔτυχε τῆς αὐξήσεως καὶ προόδου, ἀλλὰ τοῦναντίον ὠφθη ὀπισθοβατοῦν καὶ ὀκλάζον καὶ εἰς ἀθλίαν καὶ ἐλεινὴν κατάστασιν ἐκβιαζόμενον, ἔνεκα τῆς κακῆς οἰκονομίας καὶ τῶν πολλῶν καταχρήσεων | τῶν ἐκ τοῦ Ρουστίκου διοριζομένων ἡγουμένων, οἵτινες οὐχ ὡς ἀληθεῖς ποιμένες, ἀλλὰ μισθωτῶν δίκην ἀμελῶς διακείμενοι καὶ πάσης μοναστηριακῆς εὐταξίας καταφρονοῦντες, καταχρώμενοί τε ἰδιοτελῶς τῶν προσόδων αὐτοῦ, καὶ παντὸς ὑποστα | τικοῦ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ κατὰ μικρὸν ἀπογυμνοῦντες κατέστησαν ἀντικείμενον λύπης οὐ μικρᾶς καὶ ὀδύνης τῷ τε εἰρημένῳ χ(αιζ)ῆ Ματθαίῳ καὶ τοῖς εἰρημένοις χριστιανοῖς, τοῖς [.] τοῦ γενομένου, οἳ δι' αἰτίαν | καὶ ἀφορμὴν τῆς τοιαύτης παραλύσεως τοῦ μονηδρίου τούτου προβάλλοντες τὴν σχέσιν καὶ ὑπαλληλίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ ῥηθὲν τοῦ Ρουστίκου ἱερὸν Μοναστήριον, καὶ ὅτι ἦν μὴ ταύτης ἀπαλλαγὴν καὶ ἀποσπαθὲν, ὅπως [.] | καὶ αἱ ἐπιφερόμεναι αὐτῷ καταχρήσεις, ἀναδειχθῆ ἴδιον Μοναστήριον ἐλεύθερον, καὶ αὐτόνομον, ὅσπερ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν σταυροπηγιῶν, οἴχεται, πάντως, καὶ εἰς παντελῆ ἐρήμωσιν καταντήσει. Ταῦτα τοίνυν προβαλλόμενοι οἳ τὴν εὐρ | ρυθμίαν καὶ διάσωσιν τοῦ μονηδρίου ἐπιποθοῦντες εἰρημένοι κτήτορες αὐτοῦ ἐξητήσαντο θερμῶς καὶ ἐπιμόνως τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ κινδυνεύοντος, καὶ χεῖρα αὐτῷ σιοργικὴν ὀρέξασθαι, καὶ τῆς | μὲν ὀλεθροῦ τέως ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀποδειχθείσης, καὶ καταχρεωτικῆς μονοῦ ὑποταγῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ τοῦ Ρουστίκου Ἱερὸν Μοναστήριον ἀποσπᾶσαι καὶ ἀπολυτῶσαι, καὶ τὰς πρόσθεν ἐπιγενομένας ἀποκλεῖσαι κακώσεις, διὰ δὲ | τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας ἀνασπάσαι αὐτῷ τῆς παντελοῦς ἐξοντώσεως ἀναδεικνύμενον ἴδιον αὐτοδέσποτον Μοναστήριον τῇ παροχῇ τῶν σταυροπηγιακῶν προνομίων, κατοχυρωθῆναι δὲ ταῦτα δι' ἐκδόσεως ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ καὶ | Συνοδικοῦ Σιγιλλιώδους ἐν Μεμβράναις Γράμματος. Ἐνθεν τοι σκεψάμενοι ἐκκλησιαστικῶς καὶ τὴν προ-

σαχθεῖσαν αἴτησιν καιιδόντες οὐ μόνον τὸ εὐλογον καὶ δίκαιον φέρουσαν, ἅτε κτητορικοῖς δικαιοῦμασι συνιστωμένην, | ἀλλὰ καὶ τὴν ἀξιόχρεων πρόνοιαν τῆς Ἐκκλησίας ἀναγκαίως ὑπαγορεύουσαν ἐν προῦπτῳ τῷ κινδύνῳ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Καταγωγίου, καὶ πρὸς τούτοις καιιδόντες ὅτι οὐδεμία ἐκ τῆς ἀποσπάσεως προσγίγνεται ζημία τῷ τοῦ Ρουστίκου | Μοναστηρίῳ, εἴγε πρὸς ἰδίαν τῶν καταχρωμένων ὠφέλειαν ἢ πρὸς ἐκεῖνο ὑποταγῇ συνετέλει, καὶ τῷ ὀνόματι μόνον ρουστίκειον, τῷ πράγματι δὲ καὶ ἐκλειψόμενον παντελῶς προϊόντος τοῦ χρόνου, ὡς ἀποδέδεικται, διὰ ταῦτα ἔγνωμεν | Συνοδικῇ διαγνώσει ἀποδέξασθαι τὰς προσερχθείσας παρακλήσεις, καὶ τὴν ἀρχιερατικὴν ἀξίωσιν καὶ μεσιτείαν, περιβαλέσθαι δηλαδὴ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κόλποις τὸ δεινοπαθοῦν Ἱερὸν Μονήδιον, καὶ τῆς σταυροπηγιακῆς ἐλευθερίας | αὐτὸ ἀξιῶσαι, ἐπιρῶνυμένους τὸν ζῆλον, καὶ τὴν θεάρεστον ὑπὲρ αὐτοῦ προσπάθειαν τῶν εἰρημένων συνδρομητῶν αὐτοῦ, καὶ οὕτω τὴν ποθεινὴν βελτίωσιν, καὶ αὐξήσιν σὺν Θεῷ ἐκπληρῶσαι. Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμε | θα Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτίτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ Συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν κατὰ τὴν [γῆσον] Κρήτην ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Ρεθύμνης παρὰ τῷ | Μυλοποιάμῳ κείμενον Ἱερὸν Μονήδιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἐπιλεγόμενον Μυριοκέφαλον, ὑπάρχη ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ διὰ παντὸς ἀπηλλοτριωμένον, καὶ ἀπεσπασμένον τέλεον ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε Ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ρου | στίκου [ἐλεύθερον] πάσης πρὸς ἐκεῖνο [.] ὑποταγῆς τε καὶ ὑπαλληλίας, ὑπάρχη δὲ καὶ γνωρίζηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται μετὰ πάντων τῶν ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ πραγμάτων, καὶ τῶν εἰσέπειτα ἐλέῳ Θεοῦ | [προσκησομένων] ἴδιον καὶ αὐτόνομον ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ σταυροπηγιακὸν Μοναστήριον, ἐλεύθερον παντὸς [.] καὶ ἀνεπηρέαστον παρ[αμένον |] προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑποκείμενον εἰ μὴ μόνῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ καὶ [Οἴκουμεν]ικῷ Θρόνῳ καὶ πρὸς αὐτὸν | ἔχη τὴν σχέσιν καὶ ἀναφοράν, ὑπ' αὐτοῦ μόνον κρινόμενον καὶ ἀνακρινόμενον, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ ἀπανταχοῦ κείμενα σταυροπήγια, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ ἀεννάως τοῦ κανονικοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὡς νε | νόμισται, ἀποσιτέλλη δὲ κατ' ἔτος πρὸς τὸ Κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὸ ἤδη Συνοδικῶς προσδιορισθὲν ἐτήσιον γρόσια ἑκατὸν πενήκοντα ἀριθ. : 150 εἰς σημεῖον ὑποταγῆς καὶ γνώρισμα τῆς Σταυρο | πηγιακῆς αὐτοῦ Κλήσεως, καὶ μήτε οἱ κατὰ τόπον ἐκεῖσε Ἀρχιερεῖς, μήτε οἱ τοῦ Ρουστίκου ἢ ἄλλης τινὸς Μονῆς Πατέρες, μήτε ἄλλος τις τῶν ἀπάντων ἔχη ἐπ' ἀδείας ἐπεμβῆναι αὐτῷ, καὶ εἰς δου-

λείαν ὑπαγαγεῖν, ἢ τῶν κτη | μάτων αὐτοῦ καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερω-
μάτων ἀντιποιηθῆναι, ἢ ὅλως ἀναμιχθῆναι τῇ διοικήσει καὶ διεξαγω-
γῇ αὐτοῦ. Καὶ ἤδη μὲν ὑπάρχη καὶ διατελῆ ἡγούμενος αὐτοῦ ὁ κοινῇ
γνώμη καὶ ἐγκρίσει τοῦ τε ἱερωτάτου Μη | τροπολίτου Κρήτης κὺρ
Λιονυσίου, καὶ τοῦ δσιωτάτου ἡγουμένου Χ(ατζ)ῆ Μαιθαίου (οὗ καὶ
ἀνάστημα ὑπάρχει, ὡς ἔγνωμεν) ἐκλεγείς ὀσιώτατος ἐν Ἱερομονάχοις
κὺρ Εὐλόγιος, ὡς ἄξιος καὶ ἀομόδιος, καὶ διὰ τοῦ ἐνότιος αὐτῶ ζή-
λου καὶ | τῆς φρονήσεως ἱκανὸς διακωλύσαι [.] καὶ ἐπι-
τὰ χεῖρω φέρειν καὶ τὴν πρόοδον καὶ βελτίωσιν κατορθῶσαι. ἐφεξῆς
δὲ χρείας Ἱγουμένου προκυνάσης, οἱ ἐνασκούμενοι ἐν αὐτῶ πατέρες
κατὰ τὰς τάξεις τῶν σταυροπηγια | κῶν Μοναστηρίων ἔχουσι ἐκλέγειν
ἐλευθέρως ὡς ἡγούμενον αὐτῶν τὸν κοινῶς ἐγκριθῆσόμενον ἄξιον, καὶ
τοῦτον [.] τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ
ἐπὶ τῶ ἀναδεικνύεσθαι καὶ ἀποκαθίστασθαι Ἱγούμενον δι' ἐγγράφου |
Παιριαρχικῆς ἐπινεύσεως καὶ ἀναγνωρίσεως. Ἐν χρεία δὲ χειροτονίας
γενόμενοι οἱ ἐνασκούμενοι πατέρες ἔχουσι πρόσφορον ὃν ἂν βούλωνται
τῶν ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ Ἀρχιερέων ἐπὶ τῶ ἐπιτελεῖν τὰς χειροτονίας
αὐτῶν μετὰ τῆς ὀφειλο | μένης κανονικῆς παρατηρήσεως. Ταῦτα ἀπε-
φάνθη καὶ κεκύρωται συνοδικῶς. Ὡς δ' ἂν καὶ ὁποῖος τῶν [. . . .]
γνώμης σκαιότητι καὶ ἀνευλαβείᾳ καὶ κακοβουλίᾳ κεκινημένος τολμήσῃ
ποτὲ κρυφίως ἢ φανερῶς, | ἀμέσως ἢ ἐμμέσως [.] τὴν [. . .
.] καὶ ἐλευθερίαν τοῦ Ἱεροῦ τούτου Μονηδρίου, καὶ εἰς
δουλείαν αὐτὸ ἐπαναγαγεῖν, καὶ ταῖς προιέραις ἢ ἄλλαις καθυποιάξαι
καταχρήσεσιν, ἢ τοὺς ἐν αὐτῶ ἀσκούμενους πατέ | ρας ἐνοχλῆσαι καὶ
ἐπηρεάσαι καθ' οἷονδῆποτε τρόπον προαχθεῖς, καὶ τῶν κτημάτων καὶ
ἀφιερωμάτων αὐτοῦ ἀποξένωσιν διανοηθεῖν καὶ ὅλως βουληθῆν ἀνα-
τρέψαι μέχρι κεραίας τὰ ἐν τῶ παρόντι Συνοδικῶς ἐπι | [κεκυρωμένα]
ὁ τοιοῦτος ὁποῖας ἂν ἢ τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος ὑπάρχη πα-
ρὰ τῆς Ἀγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ζωοποιοῦ καὶ ἀδαιριέτου Μακα-
ρίας Τριάδος τοῦ ἐνὸς τῇ φύσει ὄντος Θεοῦ, κατηραμένος καὶ ἀσυγχώ-
ρητος | καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος καὶ πάσαις ταῖ πα-
τριαῖς καὶ Συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος, καὶ ἐνοχος τοῦ πυρὸς τῆς
γεέννης, καὶ τῶ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικος. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ
διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν | ἐγένειο καὶ τὸ παρὸν [Παιριαρχικὸν] καὶ Συ-
νοδικὸν Σιγγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις Γράμμα, καταστρωθὲν ἐν τῶ Ἱερῶ
Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐδόθη
τῶ διαληφθέντι Ἱερῶ Μονηδρίῳ | τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Μυριο-
κεφάλῳ [.] καὶ κειμένῳ ἐν τῇ Νήσῳ Κρήτῃ κατὰ τὴν
Ἐπισκοπὴν Ρεθύμνης παρὰ τῶ Μελοποτάμῳ.

Ἐν ἔτει ,αωνβ' κατὰ μῆνα Ἰανουάριον ἐπινεμήσεως Ι

† Ἄνθιμος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας
Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

Ἔπονται ἔνδεκα ὑπογραφαὶ Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν δυσανά-
γνωστοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται :

† ὁ Καισαρείας Παῖσιος	† ὁ Δέρκων Νεόφυτος
† ὁ . . . Διδυμοτείχου Μελέτιος	† ὁ Δράμας Μελέτιος
† ὁ Βιδυνίου Παῖσιος (;)	† ὁ Δρύστρας Διονύσιος
† ὁ Γρηγόριος	

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1) Ὁ Ἄνθιμος Δ' ἐπατριάρχευσε τὸ δεύτερον ἀπὸ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ 1852 (Μ. Γεδεών, Π. Π, σελ. 698). Τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας Πατριαρχείας οὗτοῦ δεικνύει ἡ βοῦλλα μὲ τὴν χρονολογίαν 1848. Τὸ δὲ συγίλλιῶδες γράμμα χρονολογεῖται τὸ 1852 κατὰ μῆνα Ἰανουάριον, τῆς Πατριαρχείας τοῦ Ἄνθιμου παραταθείσης μέχρι 30ης Ὀκτωβρίου 1852.

2) Ὁ Κρήτης Διονύσιος, ὁ λεγόμενος Βυζάντιος, ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον τὸν Δεκέμβριον 1850 ἦτο μητροπολίτης μέχρι τοῦ Νοεμβρίου 1856 (βλ. Τω. μαδάκη σελ. 131, Σάρδεων Γερμανοῦ σελ. 11).

3) Περὶ Χατζῆ Ματθαίου καὶ Μονῆς Ρουστίκου προχείρως βλ. «Χριστιανικὴ Κρήτη» Β', σελ. 340 - 341, ἔνθα ὁ Χατζῆ Ματθαῖος φέρεται μὲ τὸ ἐπώνυμον Κιρμιζάκης.

4) Ἡ ἀρχικὴ ἰδρυσις τῆς Μονῆς Μυριοκεφάλων ἀποδίδεται εἰς τὸν πολὺν Ἰωάννην Κυργιάννην τὸν λεγόμενον Ἐρημίτην καὶ Ξένον (διὰ τοὺς ταυτίζοντας τούτους κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα) Περὶ τούτων προχείρως καὶ γενικῶς (βλ. α) Ἄνθιμου Λελεδάκη, Ἐπισκόπου Κισάμου καὶ Σελίνου, Ἀκολουθία ἀσματικὴ τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν κυρ Ἰωάννου τοῦ ἐν Κρήτη λάμπαντος μετὰ βίου καὶ τῆς πολιτείας αὐτοῦ, 1922. β) Τω. μαδάκη, Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ξένος καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ, «Κρητικὰ Χρονικὰ» Β', σελ. 47 - 72.

5) Περὶ τῆς ὑποταγῆς καὶ ἐξαρτήσεως τῆς Μονῆς τοῦ Μυριοκεφάλου ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ρουστίκων δὲν γνωρίζομεν. Ἡ Μονὴ αὕτη ἀπὸ τοῦ 1900 ἔπαυσεν ὑφισταμένη διαλυθεῖσα συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθ. 276 Νόμῳ. Ἐκτοτε καὶ μέχρι σήμερον διατηρεῖται ὡς προσκύνημα μὲ συρροὴν πολλῶν προσκυνητῶν (ταξιμάρων), διευθυνομένη ὑπὸ τῆς Ἐπισκοπῆς Ρεθύμνης.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ